

Centraal Bureau voor de Statistiek

De persoonlijke inflatiecalculator

Het CBS publiceert iedere maand het inflatiecijfer. Dit cijfer laat de prijsstijging zien van een pakket goederen en diensten dat de gemiddelde consumptie van *alle* Nederlanders vertegenwoordigt. De gemiddelde Nederlander bestaat echter niet en waarschijnlijk is er niemand te vinden die precies hetzelfde pakket consumeert als waarop de Consumentenprijsindex (CPI) is gebaseerd. Wat betekent dit als uw eigen consumptiepakket er heel anders uitziet? Hoe zou het inflatiecijfer eruit zien als het was gebaseerd op uw uitgavenpatroon?

Deze vragen zijn niet exact te beantwoorden omdat daarvoor zeer gedetailleerde informatie nodig is over uw uitgavenpatroon. Met de persoonlijke inflatiecalculator¹ kunt u echter wel in grote lijnen uw consumptiepatroon opgeven om zo een indicatie te krijgen van de gemiddelde jaarlijkse prijsstijging die hoort bij uw eigen consumptiepakket. De persoonlijke inflatie wordt met dezelfde prijsindices berekend als de officiële inflatie. Het verschil is dat de onderscheiden consumptiecategorieën een andere weging hebben.

Hoe werkt de gewone Consumentenprijsindex?

Het officiële inflatiecijfer wordt berekend door van ongeveer 70 duizend artikelen maandelijks de prijsontwikkeling te meten, variërend van brood en koffie in de supermarkt tot benzine, huur van woningen en allerlei soorten dienstverlening. Per artikel wordt een prijsindex berekend. De artikelen zijn ingedeeld naar onderdelen (bestedingscategorieën). Ook voor deze onderdelen wordt een prijsindex berekend². Alle onderdelen hebben een relatief belang (gewicht), gebaseerd op het gemiddelde uitgavenpatroon van alle Nederlandse huishoudens³. Hoe meer er gemiddeld aan een onderdeel besteed wordt, hoe zwaarder het meetelt in de CPI. Met behulp van de gewichten en de prijsindices van alle onderdelen wordt uiteindelijk de CPI berekend.

De gewichten van de bestedingscategorieën zijn van groot belang bij de bepaling van de CPI. Omdat de CPI een *gemiddeld* prijsniveau voor alle Nederlanders weergeeft, moet de verdeling van gewichten over de bestedingscategorieën overeen komen met wat de bevolking er *gemiddeld* aan uitgeeft. Het consumptiepatroon van de CPI komt dus in de meeste gevallen niet overeen met het consumptiepatroon van een individueel huishouden. Naarmate uw eigen bestedingspatroon meer afwijkt van het gemiddelde bestedingspatroon dat gebruikt wordt in de CPI, kan ook uw persoonlijke inflatie meer afwijken van de officiële inflatie.

Hoe werkt de persoonlijke inflatiecalculator?

Met de persoonlijke inflatiecalculator kunt u de ‘inflatie’ schatten die hoort bij uw eigen consumptiepatroon. Dat doet u door in te vullen hoeveel u kwijt bent aan bepaalde bestedingscategorieën. Hiermee worden vervolgens de gewichten in de berekening aangepast ten opzichte van de officiële inflatie. Als u bijvoorbeeld niet rookt, vult u 0 euro in bij de categorie *Tabak*. Het gewicht van de tabaksartikelen wordt dan in de berekening op 0 gezet.

---

¹ De gemiddelde prijsstijging die hoort bij uw eigen uitgavenpatroon wordt in dit artikel ‘persoonlijke inflatie’ genoemd. Tussen aanhalingstekens geplaatst omdat inflatie per definitie een begrip is dat betrekking heeft op de bevolking als geheel en dus niet persoonlijk kan zijn.

² bijlage 1, onderdeel 1 geeft een voorbeeld van hoe de opbouw van de onderdelen eruit ziet

³ Dit uitgavenpatroon is gebaseerd op consumptiecijfers van de Nationale rekeningen.

De CPI wordt berekend met behulp van een groot aantal bestedingscategorieën. Omdat het te veel tijd zou kosten om voor alle onderdelen te schatten hoe veel u eraan uitgeeft, is het aantal categorieën waarvoor u een bedrag moet schatten in de persoonlijke inflatiecalculator beperkt gehouden. Om uw persoonlijke inflatie exact te bepalen is veel meer informatie benodigd over uw consumptiegedrag. Het is namelijk ook van belang hoeveel u van welke artikelen precies aanschaft en ook het soort winkels waar u ze koopt. Het is in de praktijk niet mogelijk al deze informatie in een calculator te verwerken.

Toelichting op de invulcategorieën

De berekeningswijze van de persoonlijke inflatie is in grote lijnen gelijk aan die van de officiële inflatie en maakt gebruik van dezelfde prijsindices. Dit betekent dat de berekening zoveel mogelijk op dezelfde manier wordt gedaan. De invulcategorieën zijn als volgt ingedeeld:

1. Frequente uitgaven (*Maandelijkse uitgaven aan*): dit zijn uitgaven waaraan de meeste consumenten maandelijks of eens in de paar maanden geld uitgeven, zoals voedsel, kleding en autobrandstoffen;
2. Minder frequente uitgaven (*Jaarlijkse uitgaven aan*): dit zijn uitgaven die normaal gesproken niet maandelijks worden gedaan, en waarvoor het makkelijker is een schatting te maken op jaarbasis. Voorbeelden zijn (all inclusive) vakanties, vliegreizen en uitgaven aan kinderopvang;
3. Incidentele uitgaven (*Uitgaven de laatste vijf jaar aan*): uitgaven die men normaal gesproken niet ieder jaar doet. Te denken valt aan grote huishoudelijke apparatuur, meubilair en audio- en videoapparatuur. Voor deze uitgaven wordt u gevraagd een schatting te maken van uw uitgaven gedurende de laatste vijf jaar;
4. Waardebedragen: voor koopwoningen dient u de WOZ-waarde en voor auto's de aankoopwaarde en verwachte levensduur op te geven. Dit laatste wordt hieronder nader toegelicht.

In de berekening worden alle bedragen omgerekend naar maandelijkse uitgaven. Hierop worden vervolgens de persoonlijke wegingen gebaseerd. Een korte toelichting op enkele invulcategorieën:

Overige uitgaven

Niet alle uitgaven kunnen worden ingevuld in de lijst. Daarom wordt u gevraagd een schatting te maken van de overige uitgaven, per maand berekend. Hieronder vallen zeer diverse zaken als consumptiegebonden belastingen⁴, verzekeringen (met uitzondering van de basisverzekering tegen ziektekosten; deze behoort niet tot het bereik van de CPI), recreatie, drogisterijartikelen en eigen betalingen aan gezondheidszorg (voor een overzicht van alle onderdelen van de CPI die hier tot overige uitgaven worden berekend zie bijlage 2). Omdat het voor de meeste mensen niet eenvoudig zal zijn hiervan een realistische inschatting te maken, wordt door de persoonlijke inflatiecalculator een indicatie hiervoor berekend. In het weegschema van de CPI hebben de uitgaven die onder overige uitgaven zouden vallen een gewicht van 19 procent; dit komt overeen met wat de gemiddelde consument eraan besteedt. U krijgt dan als indicatie een bedrag dat overeenkomt met 19 procent van de totale maandelijkse uitgaven.

Sociale bescherming

Het onderdeel sociale bescherming bestaat in de CPI uit uitgaven aan kinderopvang en aan AWBZ-zorg. Bij de kinderopvang wordt in de CPI de brutoprijs gemeten. Dit houdt in dat de prijs inclusief bijdragen van werknemer en overheid moet worden opgegeven. Bij AWBZ-zorg gaat het juist om eigen bijdragen, dus om datgene dat men zelf betaalt.

---

⁴ Dit zijn rioolbelasting, afvalstoffenheffing, zuiveringsheffing en hondenbelasting

WOZ-waarde koopwoning

In de CPI wordt de prijsontwikkeling van koopwoningen niet direct meegenomen. In plaats daarvan wordt een schatting gemaakt van wat de huur zou bedragen als de woning een huurwoning zou zijn geweest. In de persoonlijke inflatiecalculator wordt ook een schatting gemaakt van de fictieve huur voor koopwoningen op basis van de WOZ-waarde. De schatting is gebaseerd op een set huurwoningen waarvoor zowel de maandelijkse huur als de WOZ-waarde bekend is.

Auto's

De weging van nieuwe auto's is in de CPI anders dan die van tweedehandsauto's. Van nieuwe auto's wordt het totale aankoopbedrag in de weging meegenomen. Voor tweedehandsauto's wordt alleen de marge op de auto's die de dealers verdienen in de weging meegenomen. Tweedehandsauto's die niet via dealers gekocht worden vallen niet onder de CPI.

Daarnaast dient u aan te geven hoe lang u met een auto doet alvorens hem van de hand te doen of te verkopen. Als u meerdere auto's in bezit heeft moet u het totale aankoopbedrag opgeven van alle auto's samen en de gemiddelde verwachte levensduur. Als iemand bijvoorbeeld 2 nieuw gekochte auto's in bezit heeft van beide 30 duizend euro en verwacht met de ene vijf jaar en met de andere zeven jaar te doen, dan moet dus een bedrag van 60 duizend euro worden opgegeven en een verwacht aantal jaar van zes.

Een voorbeeld

Bij het starten van de persoonlijke inflatiecalculator zijn de ingevulde bedragen zo ingesteld dat de persoonlijke inflatie voor de jaren tot en met 2006 samenvalt met de officiële inflatie. Achter iedere categorie verschijnt bij het invullen een plusteken, een minteken of niets. Een plusteken (minteken) geeft aan dat u naar verhouding (*procentueel*) meer (minder) uitgeeft aan een categorie dan wat in de CPI is opgenomen. Als er niets staat is het percentage gelijk. In het voorbeeld geeft u dus procentueel meer uit aan levensmiddelen en woninghuur. Daardoor geeft u automatisch relatief minder uit aan alle andere categorieën.

1. Invulveld

Vul uw uitgaven in: ◀

1. Maandelijke uitgaven aan:

Levensmiddelen	€	<input type="text" value="1000"/>	+	-0,08
Horeca	€	<input type="text" value="121"/>	-	-0,03
Alcohol	€	<input type="text" value="37"/>	-	0,00
Tabak	€	<input type="text" value="47"/>	-	-0,00
Telecommunicatie	€	<input type="text" value="95"/>	-	0,11
Kleding	€	<input type="text" value="176"/>	-	0,00
Boeken, kranten, etc.	€	<input type="text" value="59"/>	-	0,00
Openbaar vervoer	€	<input type="text" value="22"/>	-	-0,00
Autobrandstof	€	<input type="text" value="100"/>	-	-0,02
Energie	€	<input type="text" value="98"/>	-	-0,06
Woninghuur	€	<input type="text" value="1000"/>	+	0,08
Overige uitgaven (per maand bere...	€	<input type="text" value="518"/>	-	-0,09

2. Jaarlijkse uitgaven aan:

Klein onderhoud van de woning	€	<input type="text" value="491"/>	-	-0,01
Onderhoud auto('s)	€	<input type="text" value="650"/>	-	0,00
Premie autoverzekering	€	<input type="text" value="460"/>	-	0,01
Motorrijtuigenbelasting	€	<input type="text" value="305"/>	-	-0,00
Pakketreizen buitenland	€	<input type="text" value="443"/>	-	-0,00
Vliegreizen overig	€	<input type="text" value="141"/>	-	0,01
Uitgaven in het buitenland	€	<input type="text" value="1508"/>	-	-0,01
Kinderopvang en AWBZ-zorg	€	<input type="text" value="296"/>	-	-0,01

3. Uitgaven de laatste vijf jaar aan:

Audiovisuele apparatuur en comput...	€	<input type="text" value="4544"/>	-	0,02
Meubilair en huishoudelijke appara...	€	<input type="text" value="11758"/>	-	0,01

4. Waardebedragen:

Aankoopbedrag nieuwe a...	<input type="text" value="5"/>	€	<input type="text" value="5223"/>	-	0,00
Aankoopbedrag gebruikte...	<input type="text" value="5"/>	€	<input type="text" value="1525"/>	-	-0,01
WOZ-waarde koopwoning	€	<input type="text" value="0"/>	-	-0,04	

Als u bijvoorbeeld bij de categorie *Levensmiddelen* en *Woninghuur* veel meer invult (figuur 1, bijvoorbeeld 1 000 euro voor beide categorieën⁵) krijgen deze categorieën een hogere gewing in de berekening van de persoonlijke inflatie. Bij ieder bedrag dat u invult wordt de persoonlijke inflatie opnieuw berekend.

2. Inflatie (persoonlijk en officieel)

In dit voorbeeld komt de persoonlijke inflatie in 2007 gemiddeld iets lager uit dan de officiële inflatie (figuur 2). In 2004 zou de persoonlijke inflatie echter een stuk lager liggen. Dit komt door de prijzenslag in de supermarkten destijds. Levensmiddelen hebben in deze voorbeeldberekening een veel hogere gewing dan in de CPI waardoor de prijsontwikkelingen van voeding in de persoonlijke inflatie veel zwaarder meewegen.

Achter de invulcategorieën kunt u (door op de knop *Bijdrage tonen* te klikken) de kolom *Bijdrage* laten verschijnen. Hierin wordt berekend in hoeverre iedere categorie bijdraagt aan het verschil tussen de officiële en de persoonlijke inflatie in 2007. In het voorbeeld hebben de hogere uitgaven aan voedingsmiddelen een verlagend effect op de persoonlijke inflatie. Dit komt doordat voedingsmiddelen in

⁵ Het invullen van een bedrag voor de categorie *Woninghuur* leidt er automatisch toe dat de categorie *WOZ-waarde koopwoning* op nul wordt gezet omdat de berekening er standaard vanuit gaat dat u niet zowel in een huur- als in een koopwoning woont.

2007 minder in prijs zijn gestegen dan de inflatie. De hogere uitgaven voor huur hebben een verhogend effect op de inflatie; de gemiddelde stijging van de woninghuur lag in 2007 dan ook hoger dan de inflatie (2,0 procent tegen 1,6 procent).

Interpretatie van de resultaten

De persoonlijke inflatiecalculator is bedoeld om gebruikers te laten zien dat de gewichten van consumptieonderdelen een belangrijke rol spelen bij het berekenen van de inflatie. De calculator is echter niet geschikt voor het maken van exacte berekeningen. Dit heeft te maken met de volgende zaken:

- a) De individuele consumptie kan alleen op hoofdlijnen worden ingevuld. Om de persoonlijke inflatie exact te berekenen is veel gedetailleerde informatie nodig;
- b) De berekening voor 2007 en latere jaren is niet exact gelijk aan die van de CPI;
- c) De door de gebruiker ingevulde bedragen zijn meestal grove schattingen.

Aan de uitkomsten van de persoonlijke inflatiecalculator kunnen dan ook geen rechten ontleend worden.

Als u suggesties hebt voor verbetering van de persoonlijke inflatiecalculator dan kunt u dit laten weten door een mail te sturen naar infoservice@cbs.nl.

Bijlage 1. Berekening wegingschema CPI en persoonlijk wegingschema

1. Officiële inflatie volgens de CPI

De CPI wordt berekend met behulp van de gewichten en de prijsindices van verschillende consumptiecategorieën. Voor elk van deze categorieën wordt met behulp van de prijsontwikkeling van de artikelen maandelijks een prijsindex berekend. Alle categorieën hebben een gewicht, optellend tot 100 duizend. Dit gewicht is gebaseerd op de gemiddelde consumptie van alle Nederlanders. De verdeling van de gewichten over de categorieën wordt een wegingschema genoemd. Het wegingschema is hiërarchisch opgebouwd. De indeling van het wegingschema van de CPI ligt op grote lijnen vast en is gebaseerd op de internationale COICOP-indeling (Classification Of Individual CONsumption by Purpose). Een voorbeeld: een van de consumptiesegmenten van de CPI is alcoholhoudende dranken en tabak. Een van de onderdelen daarvan is logischerwijs alcoholhoudende dranken en deze groep is weer onderverdeeld in gedistilleerde dranken en likeuren, wijnen en bier.

3. Voorbeeld opbouw wegingschema

1.	Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken				
2.	Alcoholhoudende dranken en tabak	2.1	Alcoholhoudende dranken	2.1.1	Gedistill. dranken en likeuren
				2.1.2	Wijnen
				2.1.3	Bier
		2.2	Tabak		
3.	Kledingen en schoeisel				
.					
CPI					
.					
.					
.					
.					
14.	Consumptie in buitenland				

Alcoholhoudende dranken heeft in het wegingsschema van 2007 1235 weegpunten. Dit betekent dat deze categorie een aandeel heeft van 1,235 procent in de CPI. Het aantal weegpunten van de subonderdelen telt op tot die van de categorie waar ze deel van uitmaken.

4. Weegpunten alcoholhoudende dranken

Categorie	Aantal weegpunten officieel in 2007
02100 Alcoholhoudende dranken	1 235
02110 Gedistill. dranken en likeuren	308
02120 Wijnen	548
02130 Bier	379

2. Persoonlijke inflatie

In de berekening van de persoonlijke inflatie verloopt de toewijzing van de weegpunten iets anders. Het aantal weegpunten van *Alcoholhoudende dranken* is gebaseerd op wat u invult. Deze worden vervolgens onderverdeeld naar lagere categorieën op basis van een vaste sleutel (dus niet door u persoonlijk bepaald). In het voorbeeld werkt dat als volgt. Stel u geeft aan dat u maandelijks 70 euro kwijt bent aan alcoholische dranken. Afhankelijk van wat u voor de overige categorieën invult zou dit neer kunnen komen op 2 procent van uw totale bestedingen oftewel 2 duizend van de 100 duizend weegpunten. De onderverdeling gaat dan zoals in onderstaand schema.

5. Berekening persoonlijk weegschema

Categorie	Aantal weegpunten officieel	Aantal weegpunten persoonlijk	Berekening
02100 Alcoholhoudende dranken	1 235	2 000	Op basis van wat u invult
02110 Gedistill.dranken en likeuren	308	499	$= (2.000 / 1.235) * 308$
02120 Wijnen	548	887	$= (2.000 / 1.235) * 548$
02130 Bier	379	614	$= (2.000 / 1.235) * 379$

Bijlage 2. Lijst overige uitgaven

Overige uitgaven ¹⁾

Huur garage	Huur materiaal voor recreatie
Watervoorziening	Overige dienstverlening m.b.t. recreatie en sport
Afvalverwerking	Entree bioscopen, theaters, concertzalen
Overige diensten i.v.m. de woning	Musea, dierentuinen en bibliotheken
Zelfzorggeneesmiddelen	Huur materiaal voor cultuur
Andere medische producten	Centrale antenne
Medische en paramedische diensten	Diensten fotografie en film
Tandverzorging (excl. orthodontie)	Pakketreizen binnenland
Diensten van ziekenhuizen	Onderwijs
Motor-, brom- en snorfietsen	Heren- en kinderkapper
Fietsen	Dameskapper
Onderdelen en accessoires auto	Sauna, schoonheidssalon e.d.
Onderdelen en accessoires motoren en (brom)fietsen	Elektrische toestellen voor lichaamsverzorging
Huren van transportmiddelen	Toiletartikelen
Parkeer- en tolgeld	Schoonheidsartikelen, parfums, deodorants
Rijles e.d.	Overige artikelen voor lichaamsverzorging
Technische keuringen	Sieraden, klokken en horloges
Post- en pakketdiensten	Andere artikelen voor persoonlijk gebruik
Goederen voor outdoor-recreatie	Verzekering i.v.m. de woning
Goederen voor indoor-recreatie	Verzekering i.v.m. de gezondheid
Spelartikelen, speelgoed, hobby's	Fiets-, motor- en scooterverzekering
Uitrusting voor sport, camping en openluchtrecreatie	Overige verzekeringen mbt het vervoer
Bloemen, planten, tuinvegetatie	Overige verzekeringen
Huisdieren en producten voor huisdieren	Financiële diensten
Veterinaire en andere diensten voor huisdieren	Overige diensten, n.e.g.
Contributie sportverenigingen	Rioolbelasting
Contributie ontspanningsverenigingen	Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing
Muziek-, dans- en sportlessen	Zuiveringsheffing
Entree stadions	Hondenbelasting
Entree attractieparken	Gemeentelijke diensten
Huur sportaccommodaties	College- en schoolgelden

---

1) De premie basisverzekering ziektekosten maakt geen deel uit van de CPI.